

Suad REDŽIĆ¹

Nihad MUMINOVIĆ²

Mahir HODŽIĆ³

Menadžer sigurnosti – razvoj i uticaj na sigurnost zaposlenika i imovine preduzeća

Sigurnost je osnovna ljudska potreba, osnov je privrednog razvoja i temelj razvoja poslovnih i upravljačkih sistema.

Sigurnost općenito podrazumijeva stepen zaštićenosti ljudi od različitih oblika ugrožavanja, dok u užem smislu predstavlja skup svih mjera, djelatnosti i postupaka usmjerenih ka unapređenju zaštite u svim njenim aspektima. Za provođenje mjera i postupaka potrebno je znanje, vještina i stručnost, posebno kada imamo u vidu da je zaštitna funkcija u svakom sistemu jedna od primarnih.

Za uspješno organiziranje funkcije zaštite zaposlenika i imovine potreban je uzajamni odnos i učesće menadžmenta firme, svih zaposlenika i rukovodioca poslova zaštite – menadžera sigurnosti.

Glavna odgovornost menadžera sigurnosti je uspješno organiziranje zaštite zaposlenika i imovine koje proizilaze iz samog procesa menadžmenta i njegove uloge u procesu informiranja, međuljudskih odnosa i donošenju odluka. Nije upitno da ovo relativno novo zanimanje ima svoj uticaj na unapređenje zaštite ljudskih života i materijalnih dobara kako kod poslodavaca, tako i u društvu općenito. Menadžer sigurnosti u tvornici, trgovačkom centru, banci, pošti ili

¹ Udruženje menadžera sigurnosti BiH

² Udruženje menadžera sigurnosti BiH

³ Udruženje menadžera sigurnosti BiH

drugom pravnom subjektu u državnom ili privatnom vlasništvu su samo neki od primjera potrebe za 'novim zanimanjem'. Možda je pravilnije reći da sva velika i neka od srednjih preduzeća imaju potrebu za menadžerom sigurnosti. Svakako da je djelatnost, broj zaposlenika i vrijednost imovine preduzeća ključni faktor u sistematizaciji ovog zanimanja.

Da bi se uvažili značaj i utemeljenost zanimanja „menadžera sigurnosti“, mora se prevashodno uzeti u obzir da je ostvarenje temeljnih funkcija zaštite izvodljivo samo uz učinkovit menadžment odnosno učinkovito provođenje svih faza menadžmenta kroz funkcije planiranja, organiziranja, upravljanja, vođenja i kontroliranja. Ako tome dodamo složenost sigurnosne problematike sa aspekta različitih uzročnih faktora nema sumnje da govorimo o zanimanju koje generiše znanje više nauka ka zajedničkom cilju boljitka čovjeka, organizacija i društva u cjelini.

Širina sigurnosne problematike sa aspekta novih rizika i područja zaštite zahtijeva i nove pristupe, metode i tehnike kao i nove zahtjeve u upravljanju.

To podrazumeva prihvatanje savremenog koncepta menadžmenta u polju sigurnosti koji u zemljama savremene tržišne ekonomije daje pozitivne rezultate. U savremenim uslovima poslovanja ova saznanja su neophodna za funkcionalno obezbjeđenje i zaštitu vrijednosti jednog subjekta od raznih oblika i izvora ugrožavanja. Oblast sistema sigurnosti je izuzetno složena i zahtjeva multidisciplinarna znanja i vještine koje lice koje rukovodi ovim poslovima mora poznavati.

Dakle, posmatrajući kroz prizmu osnovnih postulate menadžmenta ekspertnost za menadžment u oblasti sigurnosti ogleda se u sposobnosti da se analizira trenutni položaj, odnosno stepen ugroženosti u odnosu na okruženje, da se definišu ciljevi daljeg rada odnosno unapređenje sigurnosnog djelovanja, da se planira izbor aktivnosti kojima se ciljevi postižu, da se planiraju ulaganja za ostvarivanje tih ciljeva i očekivanih rezultata, da se vrši organizovanje ka što učinkovitijem djelovanju kao i da se vrši kontrola postignutih rezultata u kraćim vremenskim periodima.

Posao menadžera sigurnosti

Menadžer sigurnosti mora biti osposobljen da izvršava brojne poslove u oblasti sigurnosti. Kroz sljedeće primjere uvidjet ćemo o kojoj složenosti i obimu je riječ. To se prije svega odnosi na izradu studija, analiza, procjena i planova u obavljanju poslova zaštite. Na početku je neizostavan posao obezbjeđenja funkcionisanja fizičke zaštite imovine i zaposlenika (zaštite objekata, pratnje i prijevoza novca pješice i u vozilima, recepcionerski poslovi, obezbjeđenje javnih skupova, bliska zaštita ličnosti), zatim tehničke zaštite (protivprovala, video nadzora, vatrodojave, protuprepada, kontrola prolaza i evidencije radnog vremena). Neupitno je poznavanje osnova informacijske tehnologije i telekomunikacija (upotreba radio veze, sistema za globalno pozicioniranje), poznavanje rada u nadzornim centrima i organizacija istih, zaštite na radu (kontrolna ispitivanja, nabavku sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, periodične zdravstvene preglede, utvrđivanje poslova za posebnim uslovima rada, sanitarnu zaštitu), zaštita od požara (kontrola aparata, hidranata, panik rasvjete, gromobranskih instalacija, kontrola vatrodojave) a uz sve to dobro poznavanje zakonskih propisa i provođenje stalne edukacije i obuke zaposlenika.

Dakle, kada je riječ o opisu posla teško je sublimirati sve aspekte zaštite i time odrediti uži djelokrug odgovornosti i obaveza menadžera sigurnosti. Možda je problematičniji aspekt položaja i funkcije u organizaciji. Primjetna je nedozrelost i nedostatak osjećaja privrednih subjekata u zemljama u tranziciji da ovom zanimanju daju mjesto koje mu i pripada.

Navodimo četiri (u praksi najčešće) situacije:

Menadžer sigurnosti – direktor firme

Menadžer sigurnosti – rukovodioc službe općih poslova

Menadžer sigurnosti – savjetnik menadžmentu firme

Menadžer sigurnosti – rukovodioc službe sigurnosti

Sigurnost i sve što dovodimo u vezu sa njom, mora biti upravljajući integrisana u osobi čije znanje počiva na jakoj naučnoj obrazovanosti, savremenom shvatanju, dinamičnom koncipiranju kao i konstantnom usavršavanju. Današnji menadžer sigurnosti u svom djelovanju mora da bude povezan sa svim strukturama sigurnosti, uključujući i one koji se bave savremenim oblicima ugrožavanja.

Zaključak

Uspješan menadžer sigurnosti morao bi biti upoznat sa:

- Principima i funkcijama menadžmenta (planiranje, organizovanje, rukovođenje, kontrola);
- Uvođenje sistema sigurnosti u organizaciju (načini uvođenja sistema sigurnosti, faze uvođenja sistema sigurnosti, primena i korišćenje sistema sigurnosti, upravljanje sistemom sigurnosti);
- Osnovni izvori i oblici ugrožavanja lica, imovine i poslovanja (spoljašnji, unutrašnji, kombinovani izvori ugrožavanja);
- Proaktivne i reaktivne mere u sklopu sistema obezbeđenja lica, imovine i poslovanja (implementacija, kontrola sprovođenja...);
- Upravljanje rizikom (identifikacija rizika, procjena rizika, odgovor na rizik, analiza rizika);
- Pravna regulativa djelatnosti sistema obezbeđenja lica, imovine i poslovanja pravnih lica (međunarodni, državni i interni propisi, politike, procedure...);
- Dizajniranje sistema sigurnosti (oblikovanje podsistema, analiza adekvatnosti, analiza troškova);
- Oblici saradnje sistema obezbeđenja lica, imovine i poslovanja sa drugim organima i organizacijama (državnim službama sigurnosti, stručnim službama...);
- Standardi sigurnosti informacija, zaštita tajne kao i etički kodeks;
- Metodologija analitičke djelatnosti (kvalitetna analiza kao osnova za korekciju odnosno pripremu budućih koraka)

I na kraju, poruka opće poznata svima nama a upućena prema obrazovnim institucijama, organima državne vlasti, državnim

službama sigurnosti da sigurnost u novim postulatima posmatramo tako da i pojedinac i društvo uspješno mogu da se bave sigurnosnim problemima. Ne samo država, već i drugi subjekti u društvu pojavljuju se kao aktivni učesnici stvaranja sigurnosnog ambijenta. A značaj koji bi zemlje u tranziciji trebale da pridaju sigurnosti i svim njenim aspektima, danas je htjeli mi to priznati ili ne, mjerilo njihovog stepena razvijenosti.